

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Lenkou Bursíkovou ve věci

žalobkyně: **T. T. D. L.**, narozena X
státní příslušnice Vietnamské socialistické republiky
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců, Bělá-Jezová, Jezová 1501, Bělá
pod Bezdězem

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 29. 4. 2024, č. j. OAM-563/BE-VL17-VL14-PS-2024,

takto:

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.**

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zajistil žalobkyni podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. S odkazem na § 46 odst. 5 téhož zákona stanovil dobu trvání zajištění do 20. 10. 2024.
2. Žalobkyně se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), podanou dne 13. 5. 2024 Městskému soudu v Praze domáhá zrušení napadeného

rozhodnutí. Městský soud žalobu usnesením ze dne 13. 5. 2024, č. j. 13 A 18/2024-12 postoupil zdejšímu soudu coby soudu místně příslušnému.

3. Žalobkyně namítá, že žalovaný porušil § 2 odst. 2 a 4, § 3, § 50 odst. 3 s § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, a také čl. 8 Listiny základních práv a svobod a čl. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
4. Namítá, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, protože z něj není jasné, proč ji vlastně žalovaný zajistil, namísto aby jí uložil zvláštní opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu. Samotná skutečnost, že žalovaný shledal důvody pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, ještě sama o sobě nevylučuje možnost užití zvláštních opatření. Žalovaný také neměl žalobkyni klást k tíži to, ve kterém okamžiku požádala o udělení mezinárodní ochrany.
5. Namítá, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav. To platí zejména, jde-li o otázku žalobkynina soukromého a rodinného života, jímž se žalovaný v napadeném rozhodnutí vůbec nezabýval.
6. Pokud by žalovaný zjistil skutkový stav správně a dostatečně, shledal by, že jsou zde důvody pro uložení zvláštního opatření namísto zajištění ve smyslu § 47 zákona o azylu, které by zajistilo účast žalobkyně v řízení o mezinárodní ochraně a současně by ji neomezilo na osobní svobodě. Smyslem zajištění cizince je podle judikatury NSS právě to, aby cíl řízení nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat nebo se jinak vyhýbat realizaci správního vyhoštění. Žalovaný své obavy z toho, že bude žalobkyně jednat právě takto, neodůvodnil (natož aby to prokázal), resp. je odůvodnil pouze tím, že žalobkyně na území České republiky pobývala nelegálně. Takové odůvodnění je paušalizované a nepřiléhavé. Žalobkyně totiž nehodlá nic mařit, ani se skrývat, naopak hodlá s žalovaným spolupracovat a přebírat si doručované písemnosti. Rozhodnutí žalovaného by žalobkyně vyčkala v Pobytovém středisku Bělá-Jezová, k čemuž je toto zařízení určeno a vybaveno, čímž by bylo cíle řízení dosaženo. Je tedy možné užít dostatečně účinné mírnější opatření, a tudíž je žalobkynino zajištění nepřiměřené a v rozporu s koncepcí zákona o azylu, jehož cílem je zajišťování minimalizovat (rozsudek NSS ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011-51, bod 23).
7. I dobu trvání zajištění odůvodnil žalovaný nepřezkoumatelně. Důvody totiž uvedl jen šablonovitě, aniž by bylo patrné, jak přesně se do jeho úvah promítla žalobkynina individuální situace.
8. Dne 24. 5. 2024 žalobkyně žalobu doplnila. Uvedla, že po celou dobu svého pobytu v ZZC Bělá-Jezová spolupracuje se správními orgány a její chování nenasvědčuje tomu, že by hodlala porušovat právní předpisy, nebo narušovat průběh správního řízení. Dodala, že má zajištěné ubytování na adrese X, kde by se mohla zdržovat v případě uložení zvláštního opatření podle § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. O tom svědčí přiložený vyplněný tiskopis *Doklad (potvrzení) o zajištění ubytování*, vystavený ubytovatelem JUDr. J. D. datovaný dne 13. 5. 2024, podle něhož má žalobkyně na uvedené adrese zajištěn pobyt od 1. 6. 2024 do 30. 6. 2027.

Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvádí, že v napadeném rozhodnutí popsal skutkový stav, uvedl, z jakých podkladů vycházel, jak je hodnotil a zdůvodnil, proč dospěl k závěru, že žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu účelově, s cílem oddálit správní vyhoštění. Napadené rozhodnutí je podle žalovaného přezkoumatelné.

10. Dále žalovaný shrnul, že vycházel z informací Policie České republiky, která žalobkyni rozhodnutím ze dne 19. 4. 2024 zajistila za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1996 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Dne 18. 4. 2024 kontrolovala žalobkyni policejní hlídka. Přitom zjistila, že žalobkyně nemá cestovní doklad, doklad totožnosti, povolení k pobytu ani vízum, které by ji opravňovalo ke vstupu nebo k pobytu na území České republiky. Žalobkyně policii sdělila, že letecky přicestovala do Maďarska, kde měla do února 2024 platné vízum. Od října 2023 pobývala a pracovala v Německu, od 10. 4. 2024 v České republice. Odtud se pak chtěla dne 18. 4. 2024 vrátit zpět do Německa, ale zadržela ji německá a posléze česká policie. Svého nelegálního pobytu si je žalobkyně podle svých slov vědoma, chce ale pracovat v Evropě. Ve Vietnamu jí ovšem žádné nebezpečí nehrozí a v návratu jí nic nebrání.
11. S ohledem na to žalovaný usoudil, že v žalobkynině případě existuje nebezpečí, že se bude vyhýbat své povinnosti z České republiky vycestovat a rozhodnutí o vyhoštění bude mařit. Jediným důvodem, proč podala žádost o udělení mezinárodní ochrany, byla snaha se tomu vyhnout. Žalobkyně není zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, a proto není z aplikace § 46a odst. 1 písm. e) téhož zákona vyloučena. Mírnější donucovací opatření ve formě uložení zvláštních opatření by byla v jejím případě zcela nedostačující a neúčinná. Důvody pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byly naplněny.
12. Žalovaný navrhuje, aby soud žalobu zamítl.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

13. Soud ověřil, že žalobu podala osoba k tomu oprávněná ve lhůtě podle § 46a odst. 7 zákona o azylu. Žaloba má všechny zákonem požadované formální náležitosti. Je tedy věcně projednatelná.
14. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Napadené rozhodnutí přezkoumal na základě uplatněných žalobních bodů a v souladu s požadavky rozsudku SDEU ze dne 8. 11. 2022, ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, též zkoumal, zda napadené rozhodnutí není stíženo jinými (v žalobě neuplatněnými) vadami či nezákonnostmi (viz též rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2022, č. j. 34 Az 36/2022-32, č. 4439/2023 Sb. NSS).
15. S ohledem na skutečnost, že žádný z účastníků nepožádal o nařízení jednání a soud nepovažoval nařízení jednání za nezbytné, rozhodl o žalobě bez jednání (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).

Zjištění ze správního spisu

14. Hlídka policie dne 18. 4. 2024 v 15:50 kontrolovala žalobkyni v blízkosti bývalého hraničního přechodu Petrovice-Bahratal poté, co jí německá policie odepřela vstup na území Německa. Žalobkyně nepředložila cestovní doklad, doklad totožnosti, ani žádné oprávnění k pobytu na území České republiky. Policii proto vzniklo podezření, že žalobkyně v České republice pobývá bez platného cestovního dokladu a oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněna. Žalobkyni proto zajistila podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a dne 19. 4. 2024 s žalobkyní zahájila řízení o správním vyhoštění.

15. Téhož dne žalobkyni vyslechla, a to za účasti tlumočnice do vietnamského jazyka. Žalobkyně do protokolu o výsledku uvedla, že s tlumočením do vietnamského jazyka ustanovenou tlumočnicí souhlasí. Dále uvedla, že trvale bydlí v X (Vietnam), je svobodná a bezdětná. Ve Vietnamu žila u rodičů, kteří ji živili; neměla žádné zaměstnání. Z Vietnamu vycestovala s platným vízem do Maďarska, a to za prací, ale žádnou tam nesehnala, a proto se později přesunula do Německa, kde pracovala v nehtových studiích a v restauracích. V Německu ztratila cestovní pas. Poté 10. 4. 2024 přijela vlakem do České republiky, město si nepamatuje, kde také pracovala v nehtovém studiu. Po týdnu shledala, že se jí v České republice nelíbí, a rozhodla se vycestovat vlakem zpět do Německa, ale přitom ji zadržela německá policie. Žalobkyně chce pracovat v Evropě. Jinak jí v návratu do Vietnamu nic nebrání, ani jí tam nic nehrozí. Na výslovný dotaz vyloučila ohrožení ozbrojeným konfliktem, mučení, trest smrti, nelidské či ponižující zacházení nebo trest, výkon nucených prací, nevolnictví i zbavení svobody. Rovněž na výslovný dotaz potvrdila, že má ve Vietnamu zaručeno právo na osobní bezpečnost, účinnou právní ochranu, spravedlivý proces a projednání svých záležitostí řádným, nezávislým a nestranným soudem. Dále na výslovný dotaz popřela, že by byla ochotná dobrovolně vycestovat, na což ostatně ani nemá prostředky. Uvedla také, že zde nemá žádné příbuzné (ty má jen ve Vietnamu), ani jiné osoby, k nimž by měla citový vztah. Rovněž zde nemá ekonomické, ani kulturní a společenské vazby.
16. Policie dne 19. 4. 2024 vydala rozhodnutí o správním vyhoštění žalobkyně (č. j. KRPU-72552-33/ČJ-2024-040022-SV). Dobu, po kterou žalobkyni nelze umožnit vstup na území členských států EU stanovila na tři roky.
17. Téhož dne vydala policie rozhodnutí o žalobkynině zajištění (č. j. KRPU-72552-27/ČJ-2024-040022) podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců za účelem správního vyhoštění. Dobu zajištění stanovila na 90 dnů od okamžiku omezení osobní svobody.
18. Dne 24. 4. 2024 podala žalobkyně v zařízení pro zajištění cizinců žádost o udělení mezinárodní ochrany.
19. Dne 29. 4. 2024 vydal žalovaný napadené rozhodnutí.

Posouzení žaloby

20. Soud úvodem připomíná, že zajištěním cizince dochází k citelnému zásahu do jeho základního práva na osobní svobodu (srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci *John proti Řecku* ze dne 10. 5. 2007, stížnost č. 199/05, *Rusu proti Rakousku* ze dne 2. 10. 2008, stížnost č. 34082/02, *Rashed proti České republice* ze dne 27. 11. 2008, stížnost č. 298/07, a *Saadi proti Spojenému království* ze dne 29. 1. 2008, stížnost č. 13229/03), na nějž odkazuje i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, nebo ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19). Je proto přípustné jen za striktně definovaných podmínek. Zajištění musí vždy sledovat vymezený účel a lze k němu přistoupit pouze tehdy, nemohou-li být v konkrétním případě efektivně uplatněna jiná dostatečně účinná, avšak mírnější donucovací opatření.
21. Před vypořádáním žalobních námitek soud konstatuje, že obecná tvrzení o porušení některých ustanovení správního řádu, Úmluvy či Listiny (viz bod 3 shora), nepovažuje sama o sobě za žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Žalobním bodem je totiž podle

rozsudku rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, jen konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z něhož plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné (viz též usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017-72). Veden shora uvedenými specifickými východisky stran přezkumu zákonnosti rozhodnutí o zajištění cizinců však soud alespoň v obecnosti k těmto tvrzením konstatuje, že porušení zmiňovaných ustanovení správního řádu, Úmluvy a Listiny v napadeném rozhodnutí ani postupech žalovaného, které předcházely jeho vydání, neshledal.

Podmínky pro zajištění žalobkyně byly naplněny

22. Při přezkumu rozhodnutí o zajištění ve správním soudnictví je soud povinen přezkoumat, zda je zajištění cizince oprávněné, včetně posouzení, zda zajištění sleduje svůj konkrétní účel. Pokud v okamžiku zajištění cizince nemůže být tohoto účelu dosaženo, resp. pokud během tohoto zajištění bude zjištěno, že účel zajištění nebude možné naplnit, jedná se o nezákonný zásah do osobní svobody cizince. Jak k tomu uvedl rozšířený senát v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, „*smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění nebo zda má být předán na základě mezinárodní smlouvy či má jinak nuceně vycestovat z území ČR, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění, předání či vycestování z území ČR*“. [...] *O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit*“.
23. Žalobkyně byla zajištěna jako žadatelka o mezinárodní ochranu. V tomto režimu platí, že zajištění může být nařízeno pouze v případě nutnosti a na základě individuálního posouzení každého případu, nelze-li účinně uplatnit jiná, mírnější donucovací opatření (čl. 8 odst. 2 přijímací směrnice). Důvody zajištění jsou přitom explicitně uvedeny v čl. 8 odst. 3 přijímací směrnice, a to v podobě taxativního výčtu následovně:
- a) *za účelem zjištění nebo ověření jeho totožnosti nebo státní příslušnosti;*
 - b) *za účelem určení těch skutečností, na nichž je jeho žádost o mezinárodní ochranu založena a jež by bez zajištění žadatele nebylo možné získat, zejména v případě nebezpečí skrývání se žadatele;*
 - c) *během příslušného řízení za účelem rozhodnutí o právu žadatele na vstup na dané území;*
 - d) *je-li zajištěn v rámci řízení o navrácení podle návratové směrnice za účelem přípravy navrácení nebo výkonu vyhoštění a mohou-li členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečností, že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení;*
 - e) *vyžaduje-li to ochrana národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku;*
 - f) *v souladu s článkem 28 nařízení Dublin III.*
29. Každý z uvedených důvodů plní poněkud jiný účel. Žalobkyně byla napadeným rozhodnutím zajištěna podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, podle něhož lze rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže *byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro*

zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, není-li takový postup v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Aplikovaný důvod zajištění koresponduje s důvodem uvedeným v čl. 8 odst. 3 písm. d) přijímací směrnice.

30. K výkladu tohoto důvodu zajištění se vyjádřil Soudní dvůr EU v usnesení ze dne 3. 6. 2021 ve věci *J. A. proti Slovinsku*, C-186/21 PPU, podle něhož tento důvod obsahuje dvě odlišné kumulativní podmínky. Jednak podmínku zajištění žadatele za účelem vyhoštění a jednak podmínku existence přiměřených důvodů, založených na objektivních kritériích, domnívat se, že žadatel podal žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení (bod 36). Příkladem objektivního kritéria, kterého se orgány mohou dovolávat, je skutečnost, že žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení (bod 37). Obdobně se k naplnění důvodů zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu vyjádřil NSS např. v rozsudku ze dne 19. 1. 2017, č. j. 10 Azs 288/2016-27, v němž uvedl, že jsou v daném ustanovení obsaženy tři podmínky, za kterých lze vydat rozhodnutí o zajištění. První podmínkou je podání žádosti až v zařízení pro zajištění cizinců, druhou je existence oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána pouze s cílem se vyhnout hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, a konečně třetí, že žádost o udělení mezinárodní ochrany nebylo možno podat dříve. Tyto podmínky je přitom třeba splnit kumulativně (současně).
31. V případě žalobkyně byly shora uvedené podmínky vyplývající z přijímací směrnice a zákona o azylu splněny. Zaprvé, žalobkyně byla zajištěna za účelem správního vyhoštění rozhodnutím ze dne 19. 4. 2024 a žádost o mezinárodní ochranu podala až v zařízení pro zajištění cizinců dne 24. 4. 2024.
32. Za druhé, u žalobkyně existují též objektivní okolnosti, na jejichž základu se lze domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána s úmyslem pozdržet či zmařit výkon rozhodnutí o vyhoštění.

V prvé řadě měla žalobkyně možnost přístupu k azylovému řízení již dříve, a to buď v Maďarsku, kde, jak sama vypověděla, legálně pobývala v září a říjnu 2023, nebo v Německu, kam se dopravila nezjištěným způsobem z Maďarska a kde nelegálně pobývala a pracovala od října 2023 do dubna 2024. S ohledem na to, že žalobkyně přicestovala do Evropy letecky a je zde do té míry orientovaná, že se přesouvá mezi jednotlivými státy podle svých preferencí, nelze mít žádné pochyby o tom, že měla reálnou možnost podat žádost o mezinárodní ochranu v Maďarsku, v Německu, popřípadě i v jiném členském státě, pokud některým z nich projížděla při své cestě z Maďarska do Německa. Současně je nutno zohlednit, že žalobkyně v řízení o správním vyhoštění při výsledku uvedla, že není ochotna vycestovat dobrovolně a že chce pracovat v Evropě (aniž k tomu má, nebo v minulosti měla jakékoli veřejnoprávní povolení – pozn. soudu), konkrétně v Německu, kam se hodlala vrátit po čase stráveném v České republice, kde se jí nelíbilo. Je tedy zjevné, že rozhodnutí o správním vyhoštění tomuto jejímu cíli zjevně brání, a lze se proto oprávněně domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla prostředkem, jak takto vzniklou překážku žalobkynina budoucího pobytu na území členských států EU odstranit.

33. Soud má za to, že je též reálné naplnění účelu tohoto důvodu zajištění. Zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu má za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které cizinci umožní vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušáním kontaktu s orgány veřejné správy). Aniž by tím soud jakkoliv předjímal výsledek řízení o mezinárodní ochraně, konstatuje, že se jedná o preventivní opatření, které má zabezpečit dostupnost žadatelky-žalobkyně pro výkon rozhodnutí o vyhoštění pro případ, že by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je *zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu* (srov. např. rozsudky NSS ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016-35, ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017-31, nebo ze dne 31. 8. 2017, č. j. 1 Azs 243/2017-25).
34. I tato podmínka pro zajištění žalobkyně podle citovaného ustanovení zákona o azylu je naplněna. Žalobkynino zajištění efektivně naplní cíl spočívající v její dostupnosti pro výkon rozhodnutí o vyhoštění (v případě negativního výsledku řízení o žádosti o mezinárodní ochranu), přičemž současně zde nejsou na první pohled patrné překážky, které by bránily reálné možnosti navrácení žalobkyně do země původu. Žalobkyně totiž v řízení o správním vyhoštění při výslechu uvedla, že důvod jejího přicestování do Evropy je ryze ekonomický. Na velmi podrobné a důkladné dotazy policie výslovně vyloučila, že by jí v zemi původu hrozilo jakékoli nebezpečí. [Pro úplnost soud uvádí, že mu není známo, co žalobkyně uvedla v řízení o udělení mezinárodní ochrany – ze správního spisu je patrné, že se tento pohovor měl konat dne 5. 6. 2024. Pro přezkum naplnění podmínek pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu to však není podstatné.]

Nebylo možno účinně uplatnit zvláštní opatření

35. Soud se dále k námitce žalobkyně zabýval též splněním dalšího předpokladu pro její zajištění, a to otázkou, zda nebylo možné účinně uplatnit zvláštní opatření jakožto mírnější alternativu vůči zajištění.
36. Bez ohledu na důvod zajištění se zvláštním opatřením podle § 47 odst. 1 zákona o azylu rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo b) osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené. Povaha obou zvláštních opatření osobní svobodu cizince neomezuje, a proto je-li důvodná hrozba jeho útěku či skrývání, jejich uložení zpravidla na místě nebude.
37. K aplikaci těchto ustanovení, jimiž je do zákona o azylu transponován čl. 8 odst. 2 a 4 přijímací směrnice, se vyslovil NSS např. v rozsudku ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, v němž uvedl, že „[p]okud jsou [...] splněny všechny podmínky pro aplikaci důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (tj. na základě objektivních okolností spočívajících zejména v předchozím jednání cizince existují oprávněné důvody se domnívat, že podání žádosti bylo pouze účelové), je třeba tyto okolnosti zvažovat i při posouzení podmínek účinnosti zvláštních opatření. [...] Přitom nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. Zvláštní opatření lze proto považovat za účinná, pokud lze jimi dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění mírnějšími prostředky – bez fyzického zajištění žadatele. [...] Podle tohoto rozsudku je při zvažování zvláštních opatření na místě zohlednit pobytovou historii

žadatele, včetně případného maření předchozích rozhodnutí o správním vyhoštění. „Jakkoliv nelze paušálně říci, že by v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění. Vždy však bude třeba zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince“. Volba zvláštních opatření je totiž v prvé řadě „vázána na předpoklad, že žadatel bude se státními orgány spolupracovat. Uložení zvláštního opatření musí být dostatečné k zabezpečení jeho účasti nejen v řízení ve věci mezinárodní ochrany, nýbrž rovněž pro případ výkonu rozhodnutí o vyhoštění, pokud by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Existují-li skutečnosti nasvědčující tomu, že by žadatel správní řízení či výkon případného rozhodnutí o správním vyhoštění mařil, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření (rozsudek NSS ze dne 13. 11. 2019, č. j. 10 Azs 244/2019-34).

38. Žalovaný v napadeném rozhodnutí (str. 1-2) shrnul zjištění vyplývající z žalobkynina výsledku (bod 53 tohoto rozsudku) a uzavřel, že žalobkyně v České republice pobývala neoprávněně bez cestovního dokladu a víza, čehož si byla vědoma, a pracovala bez povolení. Předtím nelegálně pracovala v Německu, kam se také chtěla vrátit, protože se jí v České republice nelíbilo, ale při tom byla zadržena. Žalobkyni bylo uděleno správní vyhoštění. V České republice nemá žádné vazby. Ve Vietnamu jí nic nehrozí, do Evropy přicestovala za prací a také zde chce zůstat a pracovat tu. Na základě tohoto shrnutí uzavřel, že v žalobkynině případě jsou dány důvody pro zajištění a současně že z jejího jednání plyne, že by mírnější donucovací opatření ve formě zvláštních opatření bylo nedostačující a neúčinné. Uvedl (str. 3), že žalobkyně zjevně podala žádost o mezinárodní ochranu jen proto, aby se vyhnula vyhoštění. O tom svědčí skutečnost, že ji podala až v zařízení pro zajištění cizinců a po rozhodnutí o vyhoštění, přestože předtím v členských státech EU několik měsíců žila a pracovala a nic jí nebránilo v tom, aby žádost o mezinárodní ochranu podala dříve. Osoba, která palčivě pociťuje potřebu mezinárodní ochrany, o ni obvykle požádá bezprostředně poté, co k tomu má příležitost. Nikoli až v momentě, kdy jí hrozí realizace rozhodnutí o vyhoštění. Ostatně žalobkyně sama uvádí, že v zemi původu jí nic nehrozí a do Evropy vycestovala výlučně za prací. Dále žalovaný uvedl (str. 4), že s ohledem na žalobkyninu pobytovou historii je zde důvodná obava, že by nevyčkala výsledku řízení o mezinárodní ochraně a pokračovala ve své nelegální cestě do Německa, kam má (opět) namířeno. S ohledem na její pobytovou historii nelze předpokládat, že by své jednání změnila a respektovala uložená zvláštní opatření.
39. Tyto závěry soud považuje za přezkoumatelné a zákonné.
40. Byť se žalovaný v rámci napadeného rozhodnutí nevěnoval možnosti uložení zvláštních opatření koncentrovaně (na jednom místě) a nevyslovil se ani zvlášť k jednotlivým zvláštním opatřením přicházejícím v úvahu, lze z celého kontextu odůvodnění zjistit, jaká zjištění vedla žalovaného k závěru, že by v žalobkynině případě nebylo možno zvláštní opatření účinně uplatnit. Žalovaným popsane skutečnosti, které mají oporu ve správním spisu, totiž skutečně nasvědčují tomu, že by žalobkyně řízení či výkon rozhodnutí o správním vyhoštění mařila. Žalovaný v souladu se shora citovanou judikaturou uvedl, že žalobkyně nemá v České republice žádné vazby a že jejím cílem je odjet do Německa a pracovat. To naprosto odpovídá tomu, co žalobkyně uvedla při svém výsledku, což je přitom jediný zdroj, z něhož

může žalovaný informace v tomto směru získat. Tyto okolnosti pak zohledňoval též v souvislosti s důvodem žalobkynina zajištění (tedy zaručení její přítomnosti po dobu řízení o žádosti o mezinárodní ochranu a případné následné vyhoštění). Soud se shoduje s žalovaným, že veškeré popsané okolnosti nezakládají rozumný předpoklad, že by žalobkyně v budoucnu se správními orgány spolupracovala, respektovala rozhodnutí o vyhoštění, ale naopak spíše nasvědčují tomu, že by žalobkyně případný výkon správního vyhoštění mařila (resp. by na území nevyčkala rozhodnutí o své žádosti), ale pokračovala by do Německa, které preferuje před Českou republikou, za práci. Z výše uvedených důvodů tak nebylo na místě uložit žalobkyni zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu namísto zajištění, a to v obou případech ze stejného důvodu. Tudíž žalovaný neměl povinnost zabývat se zvlášť důvody, proč nepřistoupil na opatření podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, a zvlášť důvody, pro které nepřistoupil na opatření podle § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

41. Žalobkyně namítá, že se žalovaný vůbec nezabýval jejím soukromým a rodinným životem, a tím pádem v tomto ohledu nedostatečně zjistil skutkový stav. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobkyně na přímý dotaz uvedla, že v České republice žádné rodinné, ekonomické ani jiné vazby nemá. S ohledem na to, že žalovaný nemá možnost se o nich dozvědět jinak než právě od žalobkyně, nelze mu za daných okolností vytýkat, že se jimi nezabýval. Ostatně žádné takové vazby žalobkyně nezmínila ani v žalobě. Lze uzavřít, že skutkový stav byl zjištěn dostatečně.
42. Žalobkyně konkrétně uvádí, že za přiměřené by považovala, pokud by jí žalovaný uložil zvláštní opatření podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, tedy povinnost zdržovat se v Pobytovém středisku Bělá-Jezová. Nehodlá totiž nic mařit, ani se skrývat, naopak chce s žalovaným spolupracovat. Tím pádem uložení tohoto zvláštního opatření postačovalo a nebylo na místě intenzivně zasahovat do žalobkyniny osobní svobody zajištěním.
43. Soud konstatuje, že o „přezajištění“ cizince zajištěného v zařízení pro zajištění cizinců, který zde požádal o mezinárodní ochranu, musí žalovaný rozhodnout v krátkém čase. Přitom má o tomto cizinci jen relativně málo informací, z nichž může vycházet. Je to jednak pobytová historie, která svědčí o dosavadním jednání cizince, jednak informace poskytnuté cizincem při výslechu, z nichž lze zjistit, jaké zde má cizinec vazby a jaké jsou jeho plány a motivace (do té míry, do jaké je ochoten je odhalit). Závěr o tom, zda je zde riziko, že by cizinec mohl řízení mařit nebo uprchnout, je vlastně pouze určitý kvalifikovaný odhad toho, jak by cizinec jednal, pokud by nebyl býval zajištěn, učiněný na základě informací, jež jsou žalovanému v dané chvíli dostupné. Proto není namístě žalovanému vytýkat, že žalobkynin záměr řízení mařit neprokázal. Takovou povinnost žalovaný neměl (a ostatně si lze jen obtížně představit odpovídající důkazní prostředek).
44. V posuzované věci vypovídá žalobkynina pobytová historie o tom, že doposud cestovala mezi členskými státy EU, žila a pracovala v nich, aniž by jí překáželo, že nemá vízum, ani povolení pracovat, posléze dokonce ani cestovní pas. Její dosavadní jednání o žádném respektu k pravidlům nesvědčí. Žalobkyně pak vypověděla, že nemá v České republice žádné vazby (příbuzné, zaměstnání, ubytování atd.), což odpovídá tomu, že zde pobývala jen týden před svým zajištěním a po celou dobu nelegálně. Navíc uvedla, že se jí v České republice nelíbí a raději by se vrátila do Německa, kde již pracovala. Soud připomíná, že pobytové středisko je otevřené a pobyt žadatele v něm je čistě dobrovolný. Na přímý dotaz také vyloučila, že by byla ochotna vycestovat dobrovolně. Informace, které měl žalovaný k dispozici, jej logicky vedly k závěru, že uložení žádného ze zvláštních opatření by

v žalobkynině případě nebylo efektivní. Pokud žalobkyně tvrdí, že chce s žalovaným spolupracovat a řízení o mezinárodní ochraně nehodlá mařit, je to chvályhodné a soud to kvituje. Současně však takové jednostranné prohlášení (které navíc poprvé výslovně zaznělo až v žalobě – ve výsledku na policii uvedla, že dobrovolně vycestovat nehodlá) není s to překrýt všechna ostatní zjištění, která zavadávají důvod obávat se, že žalobkyně udělá pravý opak.

45. V doplnění žaloby žalobkyně poukázala na svou dosavadní součinnost se správními orgány v průběhu zajištění a uvedla (a doložila), že má zajištěné ubytování v X, což je podle ní důvod pro uložení zvláštního opatření podle § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Soud v první řadě konstatuje, že se jedná o opožděné žalobní námitky, neboť § 46a odst. 7 zákona o azylu stanoví pro podání žaloby lhůtu 15 dnů od doručení napadeného rozhodnutí. Napadené rozhodnutí bylo žalobkyni podle jejích slov doručeno dne 30. 4. 2024, což se shoduje s údaji ve správním spisu. Posledním dnem pro podání žaloby byla středa 15. 5. 2024. Žalobkyně svou žalobu doplnila podáním ze dne 24. 5. 2024, tedy až po uplynutí zákonem stanovené lhůty.
46. Nad rámec nutného soud uvádí, že při přezkumu napadeného rozhodnutí rozhoduje podle skutkového a právního stavu, který zde byl v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Skutečnosti, které žalobkyně uvádí, nastaly až po vydání napadeného rozhodnutí, a proto nejsou pro věc podstatné. Ani kdyby žalobkyně tuto námitku uplatnila včas, nemohlo by jít o důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí. Eventuálně by však mohlo jít o důvody pro žádost o propuštění ze zajištění (§ 46a odst. 10 zákona o azylu), na kterou soud žalobkyni odkazuje, aniž by předjímal výsledek řízení o takové žádosti.

Délka zajištění byla stanovena přezkoumatelně a v souladu se zákonem

47. Žalobkyně dále brojí proti délce zajištění.
48. Podle § 46a odst. 5 zákona o azylu ministerstvo v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 180 dnů.
49. Soud nad rámec žalobních bodů konstatuje, že žalovaný při stanovení délky zajištění respektoval zákonem dané rozmezí, neboť dobu trvání zajištění stanovil do 20. 10. 2024, tedy v maximální možné délce 180 dnů.
50. V odůvodnění napadeného rozhodnutí (str. 4-5) žalovaný uvedl, že ačkoli považuje podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany za účelové, nebude možno žádost hodnotit jako zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Podle judikatury by mohla být žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná výhradně tehdy, pokud žadatel jako jediný důvod žádosti uvedl právě snahu vyhnout se realizaci vyhoštění, vydání nebo předání či je zdržet. Vzhledem k tomu, že ještě nebyly provedeny veškeré úkony správního řízení, které jsou nutné pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, nelze v tuto chvíli vyloučit, že nebude nezbytné žádost posuzovat standardně, tj. z hlediska případného naplnění podmínek § 12 - § 14b zákona o azylu. Vietnam navíc není považován za tzv. bezpečnou zemi ve smyslu vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, a proto v případě vietnamských občanů není možné vést zkrácené řízení. Proto žalovaný stanovil pro dobu trvání zajištění maximální lhůtu 180 dnů, která odpovídá lhůtě pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle § 27 odst. 1 zákona o azylu, která činí 6 měsíců.

51. Podle názoru soudu je uvedené odůvodnění stanovení délky lhůty zajištění přezkoumatelné a individualizované. Žalovaný při jejím stanovení postupoval v souladu s judikaturou NSS, neboť zohlednil zejména očekávanou délku řízení ve věci mezinárodní ochrany. Účel zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je totiž z povahy věci provázán s délkou řízení o mezinárodní ochraně. Jak konstatoval NSS již v rozsudku ze dne 23. 1. 2019, č. j. 1 Azs 363/2017-38, zpravidla „nelze osobu zajistit na dobu kratší, než je doba řízení o mezinárodní ochraně, přičemž opačný postup by vedl ke zmaření účelu institutu zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.“ (bod 41; shodně též rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2020, č. j. 7 Azs 426/2019-38, bod 18). Zajištění o délce 109 či 110 dní (tedy téměř dosahující maximální délky lhůty pro zajištění podle § 46a odst. 5 ve znění účinném do 30. 6. 2023) se srovnatelným zdůvodněním předpokládané délky řízení o mezinárodní ochraně a s ohledem na zdroje dostupné žalovanému již v přezkumu NSS obstálo (viz rozsudky ze dne 7. 2. 2019, č. j. 1 Azs 316/2017-43, body 33–36; či ze dne 12. 3. 2020, č. j. 7 Azs 426/2019-38, odst. 17–19). V nyní posuzované věci žalovaný zdůvodnil délku zajištění obdobně, tedy výčtem okolností, z nichž dovodil předpokládanou délku řízení o mezinárodní ochraně (viz str. 4 napadeného rozhodnutí). Žalobkyně v žalobě pouze obecně namítá, že žalovaný postupoval paušálně, aniž by uvedla, které konkrétní okolnosti posuzované věci žalovaný přehlédl a měl vzít v potaz při určení doby zajištění. Soud tak má za to, že odůvodnění doby zajištění v napadeném rozhodnutí bylo dostatečně podložené a přiměřené s ohledem na důvod zajištění žalobkyně.
52. Samotná délka zajištění žalobkyni nezbavuje možnosti případného dalšího soudního přezkumu, neboť podle § 46a odst. 10 zákona o azylu má možnost podat nejdříve po uplynutí 15 dnů ode dne nabytí právní moci posledního rozhodnutí soudu žádost o propuštění ze zajištění s případně navazujícím soudním přezkumem.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

53. Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Neshledal ani jiné vady či nezákonnosti (neuplatněné v žalobě), které by měly vést ke zrušení napadeného rozhodnutí. Proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 8 s. ř. s.).
54. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně, která ve věci neměla úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný, který byl naopak plně úspěšný, náhradu nákladů nepožadoval. Ze spisu je navíc patrné, že mu nevznikly žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 11. června 2024

Lenka Bursíková, v. r.
soudkyně